Vízgyűjtő-gazdálkodási tervek készítése

A JELENTŐS HAZAI VÍZGAZDÁLKODÁSI KÉRDÉSEK MEGOLDÁSÁRA JAVASOLT INTÉZKEDÉSEK

Simonffy Zoltán

ÖKO Zrt. vezette konzorcium tagja:

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

TERVEZÉSI SZINTEK

VÍZGYŰJTŐ-GAZDÁLKODÁSI TERVEK

Ez lenne a tervezés elvi felépítése
a kéziratos és a végső terv esetében egyaránt

TERVEK

Célja:
információ a jelentős vízgazdálkodási kérdések megoldására javasolt intézkedésekről

FELÉPÍTÉS

A VGT-háttér kiindulási alapja: a jelentős vízgazdálkodási kérdésekről szóló dokumentum: www.vizeink.hu (2008. november 29.)

A „jelentős vízgazdálkodási kérdés”-en
a vízi környezetet érő olyan terhelést (illetve igénybevételt), és annak okát
értjük, amely jelentős mértékben veszélyezteti
a VKI-ban előírt környezeti célok elérését 2015-ig.

Mi tartozik ide?

VGT ÉS VÍZGAZDÁLKODÁS

Alapvetően a VKI követelményeit kell kielégíteni,
és ezt kell összehangolni
a gazdasági és társadalmi szempontokkal.

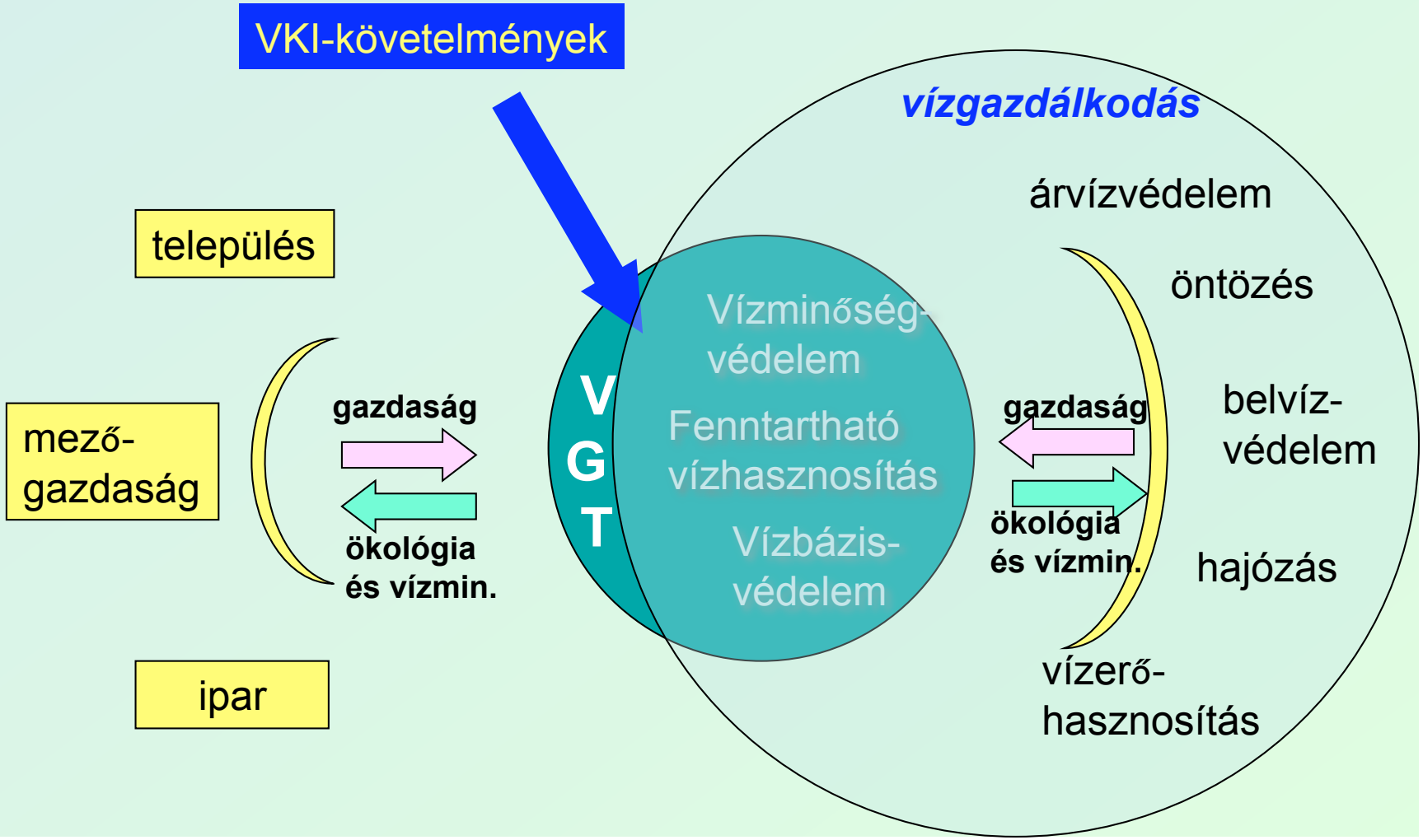

MI TARTOZIK IDE?

Duna-szint:

- a Duna tápanyag-szennyezettsége a Fekete-tenger eutrofizálódása miatt,
- több országot érintő, veszélyes anyagok által okozott szennyezések,
- a Dunán és a nagy mellékfolyókon található duzzasztóművek és erőművek,
- a Duna hajózhatóságával kapcsolatos ökológiai kérdések

Határokkal osztott vizek:

- a szigetközi Duna-szakasz a folyó szlovák oldali elterelése miatt,
- a Rábán rendszeresen visszatérő, osztrák bőrgyárak által okozott habzás,
- a Tiszán és mellékfolyóin Romániából érkező nehézfém szennyezések,
- a Tiszai vízrendszer vízkészlet problémái,
- a Maros hordalékkúp felszín alatti vízkészlete.

MI TARTOZIK IDE?

Felszíni és felszín alatti vizek szerves anyag- és tápanyagszennyezése

Felszíni vizeket veszélyeztető veszélyes anyagok és termálvíz bevezetések

Élőlények vándorlásának akadályozása

Vízfolyások ökológiai állapotának romlása szabályozottságuk
és árvízvédelmi létesítmények miatt

A vizes élőhelyek állapotának romlása a belvízvédelmi tevékenység hatásra

Vízfolyások és állóvizek vízjárásában bekövetkező változások

Felszín alatti vizek mennyiségi állapotában bekövetkező változások

Ivóvíz célra használt felszín alatti vizek minősége

Felszín alatti vizek szennyezése

A VGT-HÁTTÉRANYAG STUKTÚRÁJA

A probléma leírása

A hatás jellege, mértéke, hol jelentkezik, okai

Alapintézkedések

EU-direktívához kapcsolódó jogszabály szerinti intézkedések
A VKI által ide sorolt, de hazai jogszabályok szerinti intézkedések

További intézkedések

Műszaki intézkedések

Szabályozás

Megfizethetőség, finanszírozás

Környezeti célkitűzések

FELSZÍNI ÉS FELSZÍN ALATTI VIZEK SZERVES ANYAG ÉS TÁPANYAG SZENNYEZÉSE

Szántóterület

Szennyvízszikkasztás

Szennyvíziszap-elh.

Települési egyéb szf.

Állattartótelepek

Hulladéklerakók

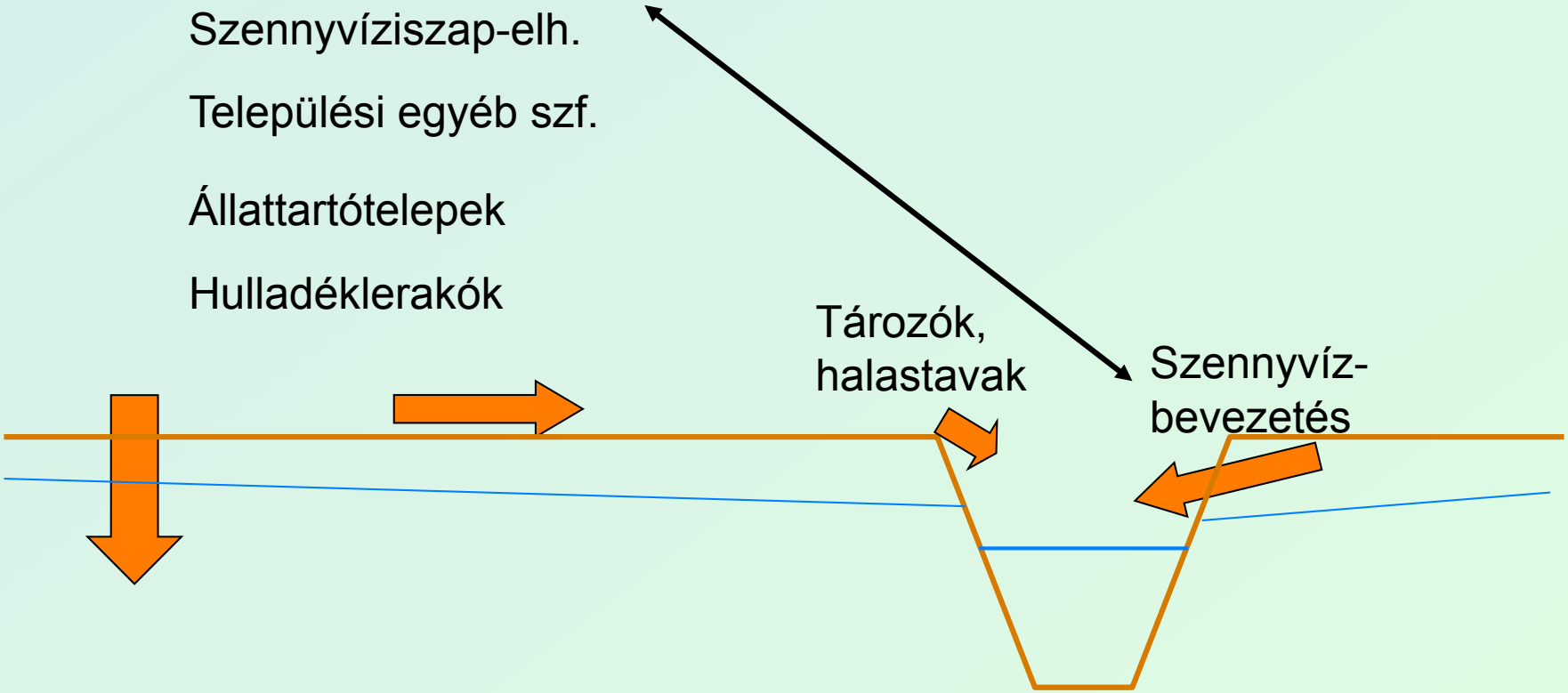

FELSZÍNI ÉS FELSZÍN ALATTI VIZEK SZERVES ANYAG ÉS TÁPANYAG SZENNYEZÉSE

Szántóterület

Szennyvízszikkasztás

Szennyvíziszap-elh.

Települési egyéb szf.

Állattartótelepek

Hulladéklerakók

Alapintézkedés:

szennyvízprogram (csat., szvt.korszerűsítése)

szennyvíziszap elhelyezés jogsz. szerint

Kiegészítő intézkedés:

agglomerációk átalakítása, új szvt. tápa.-eltáv, szennyvíziszap-kezelés

szakszerű egyedi szennyvízelhelyezés

Szabályozás:

határértékek, díjak, ösztönzők

Megfizethetőség, finanszírozás

a díj meghaladhatja a korlátot,

KEOP 1.2 >2000, ROP: <2000, a pénz a szennyvízprogramra rendelkezésre áll

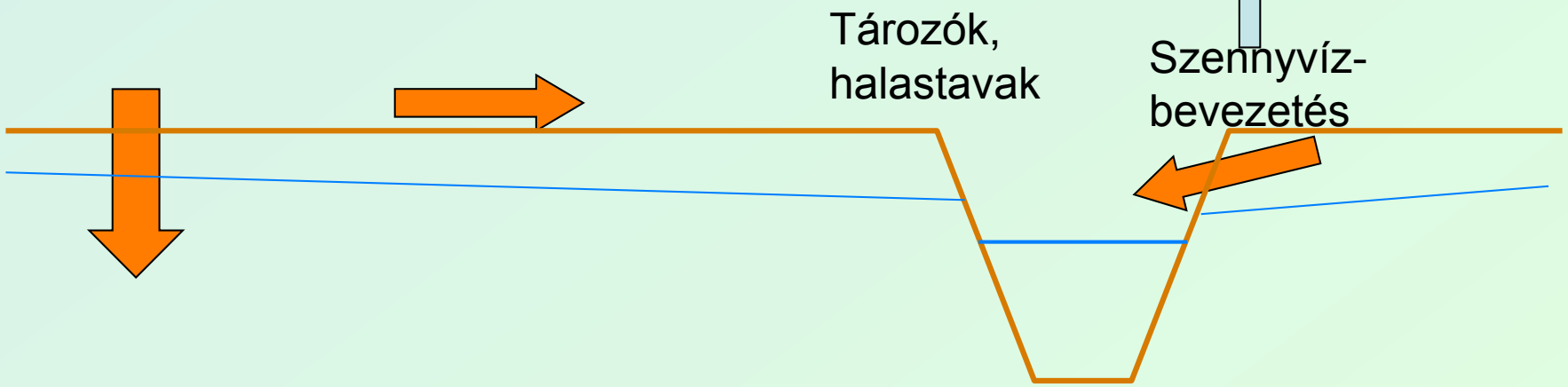

FELSZÍNI ÉS FELSZÍN ALATTI VIZEK SZERVES ANYAG ÉS TÁPANYAG SZENNYEZÉSE

Szántóterület

Szennyvízszikkasztás

Szennyvíziszap-elh.

Települési egyéb szf.

Állattartótelepek

Hulladéklerakók

Alapintézkedés:

Nitrát-irányelv – nitrát-érzékeny területek

Kiegészítő intézkedés:

Erózió-érzékeny területeken, ill nitrát-szennyezésre érzékeny területeken műv. mód vagy műv. ág-váltás,

Ártéri rehabilitáció, védősávok létesítése

Belvízvisszatartás

Szabályozás:

tápanyagérzékeny területek felülvizsgálata, MEPÁR szintű kijelölése

Megfizethetőség, finanszírozás

ÚMVP (vg. szempontok!), egyéb források is.

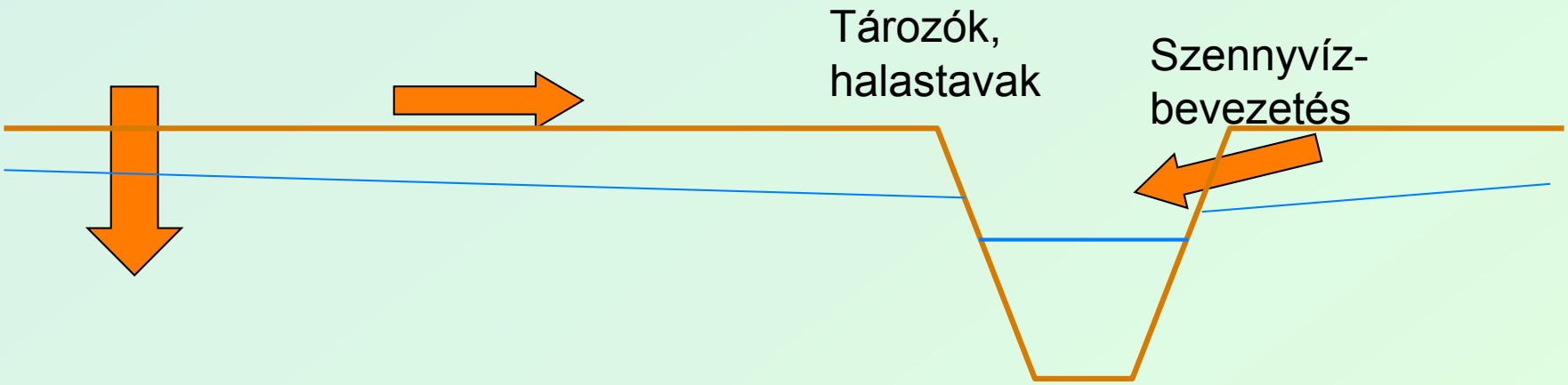

FELSZÍNI ÉS FELSZÍN ALATTI VIZEK SZERVES ANYAG ÉS TÁPANYAG SZENNYEZÉSE

Szántóterület

Szennyvízszikkasztás

Szennyvíziszap-elh.

Települési egyéb szf.

Állattartótelepek

Hulladéklerakók

Alapintézkedés:

EU-szintű nincs, hazai jogsz. befogadókra

Kiegészítő intézkedés:

csapadékvíz elvezetés

jó belterületi gyakorlat (trágya, növényterm., közterület…)

településfejlesztéshez kapcsolódva

Szabályozás:

jó települési gyakorlatot beépíteni az önkormányzati szabályozásba

Megfizethetőség, finanszírozás

a „jó gyakorlat” inkább szemlélet,

ROP: csapadékvíz elvezetés

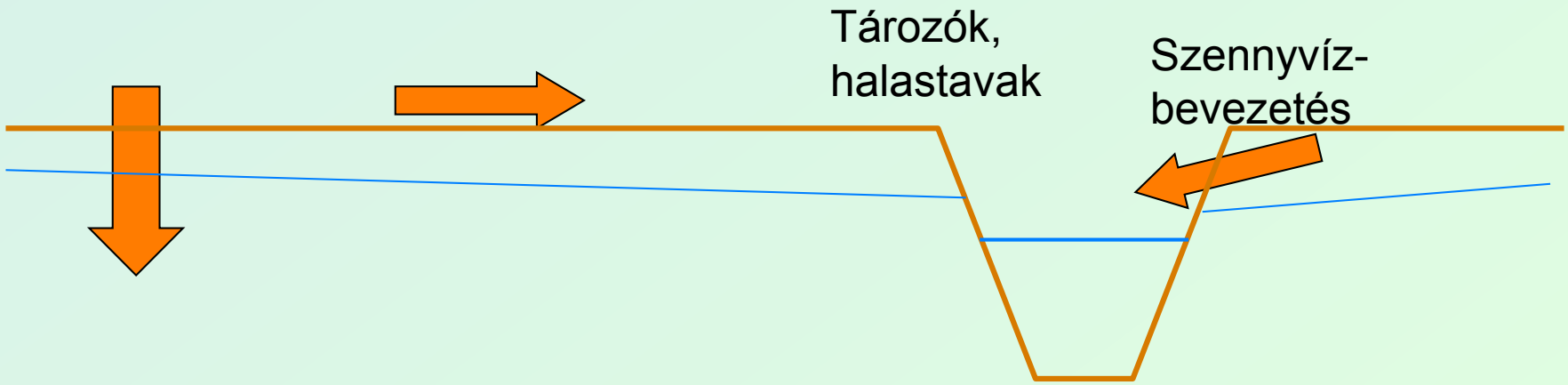

FELSZÍNI ÉS FELSZÍN ALATTI VIZEK SZERVES ANYAG ÉS TÁPANYAG SZENNYEZÉSE

Szántóterület

Szennyvízszikkasztás

Szennyvíziszap-elh.

Települési egyéb szf.

Állattartótelepek

Hulladéklerakók

Alapintézkedés:

Nitrát Irányelv, 3000/8380 nagy létszámú állattartótelep rekonstrukciója
IPPC további 600 át.

Kiegészítő intézkedés:

csapadékvíz elvezetés
jó belterületi gyakorlat (trágya, növényterm., közterület…)
településfejlesztéshez kapcsolódva

Szabályozás:

hatásvizsgálatokra való kötelezés

Megfizethetőség, finanszírozás

ÚMVP-ből (63 Mrd. -??).

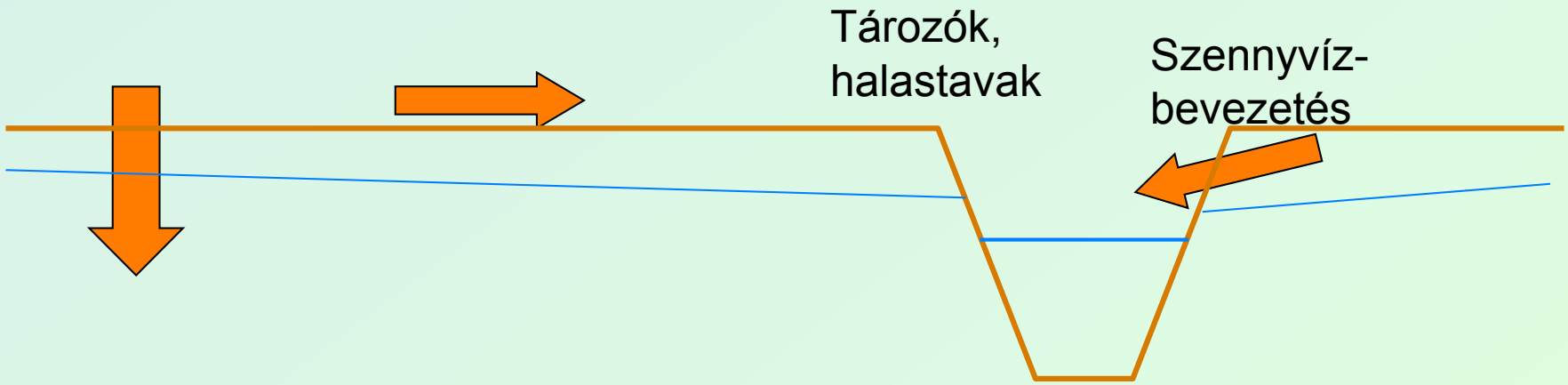

VÍZFOLYÁSOK ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOTÁNAK ROMLÁSA SZABÁLYOZOTTSÁGUK ÉS AZ ÁRVÍZVÉDELEM MIATT

Szoros kapcsolat az árvízvédelemmel. Árvizes Irányelv. VGT → ökológiai szempontok

Alapintézkedés

A VKI szerint kell alapintézkedés, egyelőre nincs ilyen jogszabály

További intézkedések:

Lehetőségek a vízfolyás típusától függően:

- Síkvidéki folyókon mentett oldali vízpótlás (pl. Tisza, Túr..)
- Dombvidéki folyókon nyílt ártér, körtöltéses védelemmel kombinálva (pl. Hernád)
- Dombvidéki kis és közepes vízfolyások rehabilitációja
- Síkvidéki kis és közepes vízfolyásokon a meder változékonyságának javítása

FELSZÍN ALATTI VIZEK MENNYISÉGI ÁLLAPOTÁBAN BEKÖVETKEZŐ KEDVEZŐTLEN VÁLTOZÁSOK

Alapintézkedés:

A VKI szerint a fenntartható vízhasználat biztosítása alapintézkedés, de nincs külön EU-direktíva. Hazai jogszabály a 219/2004-es Korm. rendelet

További intézkedések

- Igénybevételi korlátok meghatározása
- Felszín alatti vizek mennyiségi állapotát érintő vízhasználatok megszüntetése, korlátozása (földhasználat váltást igényelhet).
- Alföldi élőhelyek felmérése, a megőrzésükkel kapcsolatos intézkedések! (Lokális)
- Alternatív vízbázisok feltárása
- Határmenti közös állapotfelmérés, gazdálkodási gyakorlat

AMI KIMARADT

Veszélyes anyagok kibocsátásának szabályozása a kibocsátás csökkentésére, a havária-megelőzésre és a növényvédőszerekre vonatkozó irányelv alapján, monitoring-fejlesztés

Termálvíz-elhelyezés szabályozása (ülepítőmedencék, visszasajtolás)

Hosszirányú átjárhatóság biztosítása (hallépcsők egyedi elemzések alapján, egyébként vízgyűjtők rehabilitációjához kapcsolódva, oldaltározók előnyben)

Belvízvisszatartás (NATURA 2000-területek, + vizes élőhelyek kialakítása, tározás a talajban, felszín alatti vízben, tározókban)

Fenntartható vízhasználatok (tározók működésének felülvizsgálata, vízkivétel engedélyezése ökológiai korlát alapján, vízmegosztás és duzzasztás felülvizsgálata

Ivóvíz-program végrehajtása – alternatív lehetőségekkel (regionális rendszerek szerepének növelése)

Sérülékeny ivóvízbázisok védelme – biztonságba helyezési program végrehajtása

Felszín alatti vizek minőségének védelme (Megelőzés és a kármentesítési program folytatása .. prioritások védőterületeken)

EGYÉB SZEMPONTOK

Jelentős vízgazdálkodási beruházások kezelése

- Tározók
- Vízpótlással és belvízelvezetéssel kapcsolatos műtárgyak
- Folyószabályozási művek pl. hajózás miatt
- Duzzasztás vízerőhasznosítás miatt

Mintha létező, erősen módosított állapotot okozó emberi beavatkozásról döntenénk

Éghajlatváltozás:

- Bizonytalanságot növelő tényező,
- Tenni vagy nem tenni?

Most: értékelés hosszabb távra szóló nagy értékű intézkedéseknél

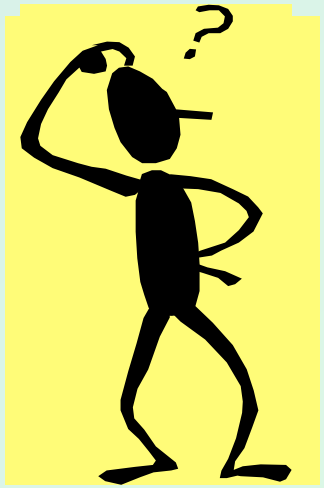

Köszönöm a figyelmet !

A TERV FELÉPÍTÉSE

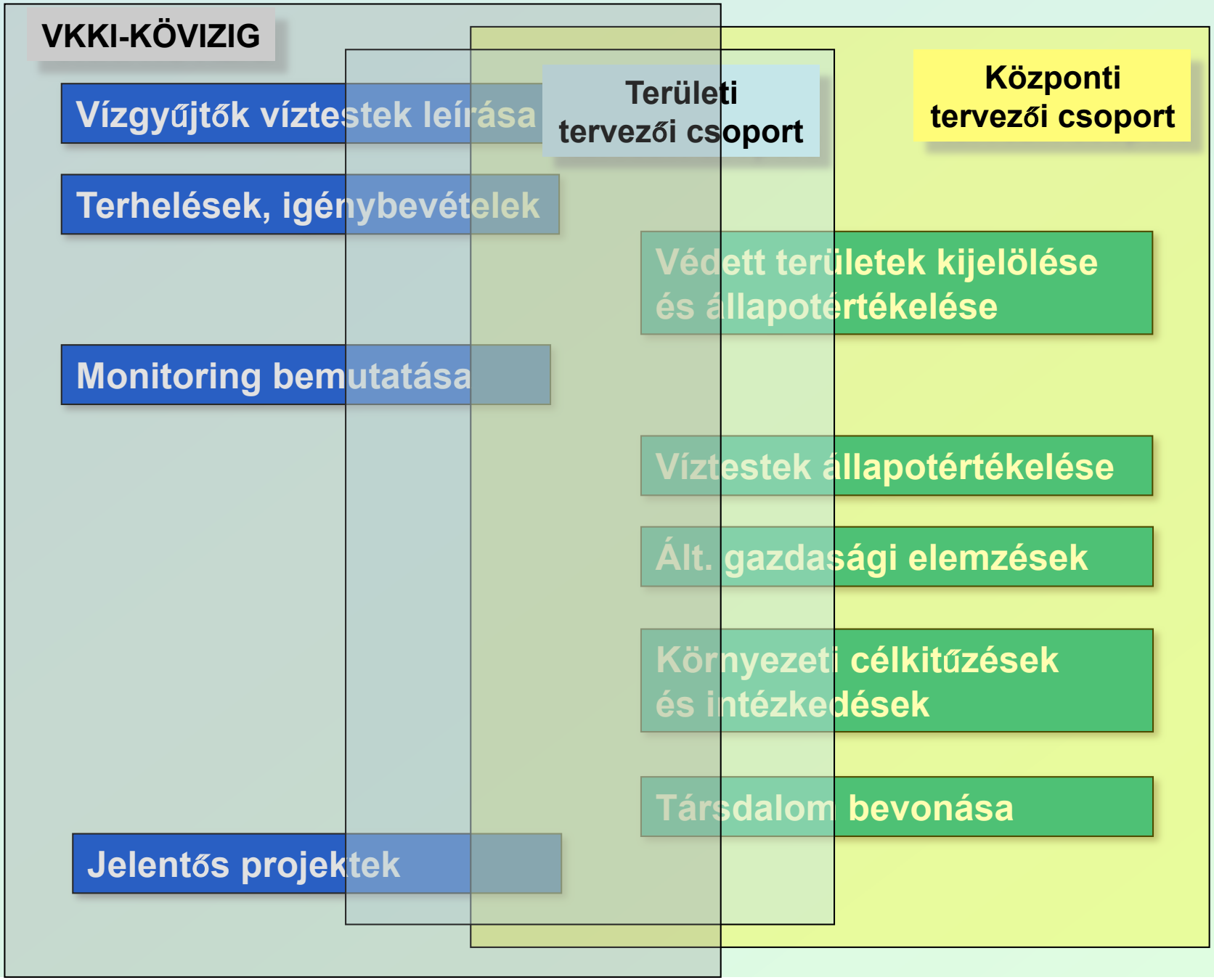

ADATLAP

a Vízgyűjtő-gazdálkodási tervek készítése" címűKEOP 2.5.0 projekt keretében működtetett VIZEINK.HU honlapon történő dokumentumok publikálásához

1. A beküldő szervezet neve:

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Víziközmű és Környezetmérnöki Tanszék

1.1. Kontakt személy:

Dr. Simonfy Zoltán

1.2. Telefonszám:

1.3. E-mail:

simonffy@vkkt.bme.hu

2. A dokumentum címe:

A JELENTŐS HAZAI VÍZGAZDÁLKODÁSI KÉRDÉSEK MEGOLDÁSÁRA JAVASOLT INTÉZKEI

2.1. A dokumentum típusa:

prezentáció

2.2. A dokumentum státusza:

végleges

2.3. A dokumentum verziószáma:

1.0

2.4. A dokumentum zárásának időpontja:

2008.12.16.

2.5. A publikálás kezdete:

2008.12.22.

2.6. A publikálás vége:

2010.01.15.

3. A dokumentum helye a tervezési rendszerben:

☑ országos ☑ regionális ☑ helyi

4. Kulcsszavak:

jelentős hazai vízgazdálkodási kérdések, országos szintű tervezés, részvízgyűjtő szintű tervezés,

5. Egyéb fontos kérés a honlapon történő publikációval kapcsolatban:

Amennyiben az adatlap kitöltésével kapcsolatban kérdése merül fel, kérjük írjon a vizeink@respect.hu címre!